

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

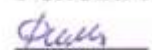
Голова НМК 1

 І. А. Воробіов

Голова НМК 2

 Д. М. Кравченко

Голова НМК 3

 П. О. Філатов

«31» 08 2020 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія професійної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальності: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Освітні програми: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Вводиться в дію з 2020-2021 н. р.

Силабус _____ «Психологія професійної діяльності»

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальностями: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті
освітньою програмою: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Розробник: Тиньков О. М., доцент каф. 707, к. психол. н., доц.

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри

Психології

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри к. психол. н., доц.

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Гулий Ю.І.

(ініціали та прізвище)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лектор – Тиньков О. М., доцент каф. 707, к. психол. н., доц.

З 2004 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Математичні методи в психології;
- Інженерна психологія та ергономіка;
- Авіаційно-космічна психологія;
- Психологія праці.

Напрями наукових досліджень: психологічний відбір операторів з урахуванням їх психологічно-важливих властивостей; дослідження психофізіологічного стану операторів і розробка методів контролю і управління.

Семестр в якому викладається дисципліна – 3 (4, 5) залежно від навчального плану;

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 3, загальна кількість годин – 90;

Заплановані види навчальної діяльності – лекції, семінарські заняття, поточний та підсумковий контроль у формі модульних робіт, залік;

Дисципліна може вивчатися за наступними формами здобуття освіти – денна, дистанційна, дуальна;

Мета: вивчення навчальної дисципліни «Психологія професійної діяльності» полягає в формуванні компетенцій, що забезпечують засвоєння теоретичних основ закономірностей психічних процесів і властивостей особистості в їхньому взаємозв'язку з предметом і знаряддями праці, з фізичним і соціальним середовищем.

Завданням навчальної дисципліни є здатність пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання; демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ виникаючих у процесі праці.

Очікувані результати навчання

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні компетентності:

1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

4. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології праці.
5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.
6. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій щодо професійно важливих якостей людини у праці.
7. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження діяльності робітників підприємств.
8. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації щодо системи професійного відбору кандидатів.
9. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

А. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

Б. Уміння. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ виникаючих у процесі праці. Формулювати свою думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до психологічних особливостей співрозмовника, професійних завдань.

В. Комунікація. Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до інших осіб.

Г. Автономія та відповідальність. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Мова викладання

Українська.

Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1

Тема 1. Предмет і задачі психології праці

Психологія і трудова діяльність людини. Загальні поняття і характерні риси трудової діяльності. Історія виникнення і розвитку психології праці. Предмет і задачі психології праці.

Тема 2. Психологічне вивчення професій

Структура професіограми і психограми. Методи вивчення професійної діяльності. Способи представлення результатів психологічного аналізу діяльності.

Тема 3. Професійно важливі якості

Розвиток і компенсація професійно значимих якостей. Індивідуально-типологічні якості й індивідуальний стиль діяльності. Сенсорні якості. Психомоторні якості, імажинітивні, розумові якості. Емоційно-вольові комунікативні якості в професійній діяльності.

Змістовний модуль 2

Тема 4. Психічні стани в праці

Класифікації робочих станів. Стан стомлення. Стан монотонії. Емоційна напруга і стрес. Стан психологічної готовності до діяльності. Стан оптимальної працездатності. Методи оцінки робочих станів. Психогігієна професійної діяльності.

Тема 5. Психологічні основи професійного відбору

Діагностика здібностей і прогнозування професійної успішності. Роль мотивів професійної діяльності в прогнозі професійної успішності. Етапи проведення професійного психологічного відбору. Принципи психологічного професійного відбору. Вимога до процедури оцінки професійно важливих якостей. Формування індивідуального прогнозу ПВЯ.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Індивідуальні завдання

Відсутні

Методи контролю

Проведення поточного контролю, модульного контролю, підсумкового контролю у вигляді заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0	5	0
Робота на семінарських заняттях	0 ... 5	5	0 ... 25
Модульний контроль (колоквіум/контрольна робота)	0...30	-	0 ... 30
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0	3	0
Робота на семінарських заняттях	0 ... 5	3	0 ... 15
Модульний контроль (колоквіум/контрольна робота)	0...30	-	0... 30
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
75-89	добре	
60-74	задовільно	
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

13. Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі індивідуальні завдання та здати тестування. Знати основні задачі психології праці, поняття і критерії професійної діяльності, загальні поняття і методи професіографії. Уміти обчислювати діагностику здібностей.

Добре (75-89). Твердо знати методи психологічного вивчення професій, індивідуально-типологічні властивості працівника, сенсорні і перцептивні властивості, мнемічні властивості, навички, уміння, їхню класифікацію. Уміти: знаходити шляхи активізації розумової діяльності оператора, розраховувати показники якості роботи систем «людина – машина». Розв'язувати задачі прикладного характеру. Обчислювати важкість роботи людини, безпомилкової роботи оператора, надійність роботи.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Тиньков, О. М. Інженерна психологія [Текст] : навч. посіб. / О. М. Тиньков. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2011. – 72 с.
2. Тиньков, О. М. Психологія праці [Текст] : навч. посіб. / О. М. Тиньков. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2018. – 64 с.
3. Тиньков, А. М. Эргономика: учеб. пособие / А. М. Тиньков. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2010. – 73 с.
4. Тиньков, О. М. Професійна орієнтація та професійний відбір : навч. посібник / О. М. Тиньков. – Харків : ХАІ, 2007. – 119 с.

5. Тиньков, О. М. Контроль і діагностика функціонального стану оператора / О.М. Тиньков. - Навч. посібник. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т "Харк. авіац. ін-т", 2007. - 95 с.

Рекомендована література

Базова

1. Пряжникова, Е. Ю. Психология труда: теория и практика: учебник для бакалавров / Е. Ю. Пряжникова. – М. : Издательство Юрайт, 2012. – 520 с.
2. Щербатых, Ю. В. Психология труда и кадрового менеджмента в схемах и таблицах: справочное пособие / Ю. В. Щербатых. – М. : КНОРУС, 2014. – 248 с.
2. Гаврилов, Э. П. Психология труда и кадрового менеджмента в схемах и таблицах / Э. П. Гаврилов, О. А. Городов, С. П. Гришаев. – М.: КноРус, 2011. – 248 с.
3. Дикая, Л. Г. Социальная психология труда: Теория и практика. / Л. Г. Дикая, А. Л. Журавлев. – М.: Институт психологии РАН, 2010. – 442 с.
4. Кирхлер, Э. Дизайн работ в организациях: Психология труда и организационная психология. Т.3 / Э. Кирхлер, Э. Хельцл. – М.: Гуманитарный центр, 2010. – 204 с.
5. Маркова, Е. В. Психология труда : Учебник для бакалавров / Е. В. Маркова А. В. Карпов, Е. В. Конева. – М.: Юрайт, 2012. – 350 с.

Допоміжна

1. Носкова, О. Г. Психология труда: Учебное пособие для студентов учреждений высшего проф. Образования / О. Г. Носкова. – М.: ИЦ Академия, 2011. – 384 с.
2. Карпов, А. В. Психология труда / А. В. Карпова. – М. : Юрайт, 2011. – 332 с.

ДОДАТОК

Перелік галузей знань, спеціальностей та освітніх програм, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка та телекомунікації, 19 Архітектура та будівництво, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини

Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 081 Право, 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 131 Прикладна механіка, 133 Галузеве машинобудування, 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 142 Енергетичне машинобудування, 144 Теплоенергетика, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка, 153 Мікро- та наносистемна техніка, 163 Біомедична інженерія, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 193 Геодезія та землеустрій, 272 Авіаційний транспорт, 274 Автомобільний транспорт, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Психологія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Право, Екологія та охорона навколишнього середовища, Космічний моніторинг Землі, Обчислювальний інтелект, Інженерія програмного забезпечення, Інформаційні технології проектування, Комп'ютеризація обробки інформації та управління, Інтелектуальні системи та технології, Комп'ютерні технології в біології та медицині, Комп'ютерні системи та мережі, Програмовні мобільні системи та Інтернет речей, Системне програмування, Системний аналіз і управління, Безпека інформаційних і комунікаційних систем, Інформаційні системи та технології підтримки віртуальних середовищ, Розподілені інформаційні системи, Штучний інтелект та інформаційні системи, Динаміка і міцність машин, Роботомеханічні системи та логістичні комплекси, Комп'ютерний інжиніринг, Авіаційні двигуни та енергетичні установки, Безпілотні літальні комплекси, Проектування та виробництво композитних конструкцій, Проектування, виробництво та сертифікація авіаційної техніки, Ракетні двигуни та енергетичні установки, Супутники, двигуни та енергетичні установки. Інженерно технічний переклад, Технології виробництва авіаційних двигунів та енергетичних установок, Комп'ютерно-інтегроване управління в енергетиці, Нетрадиційні та відновлювані джерела енергії, Газотурбінні установки і компресорні станції, Енергетичний менеджмент, Інженерія мобільних додатків, Комп'ютерні системи технічного зору, Комп'ютерні технології проектування та виробництва, Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва, Інтелектуальні інформаційні вимірвальні системи, Якість, стандартизація та сертифікація, Мікро- та наносистемна техніка, Біомедична інженерія, Інформаційні мережі зв'язку, Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси, Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів, Геоінформаційні системи і технології, Інтелектуальні транспортні системи, Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів, Автомобілі та автомобільне господарство, Публічне управління та адміністрування, Міжнародна економіка